



Till
Östermalms stadsdelsnämnd
sammanträde 2008-04-17

Remiss av motion om granskning av enskilt driven verksamhet

Förslag till beslut

Remissen besvaras med detta tjänsteutlåtande.

Göran Månsson
stadsdelsdirektör

Bakgrund

Oppositionsborgarrådet Ann-Margarethe Livh (v) m.fl. har i bifogad motion till kommunfullmäktige föreslagit att

”1. snarast utreda hur en stadsövergripande modell för inre och yttre tillsyn samt förebyggande tillsyn kan organiseras för att få en skärpt granskning av kvalitet och ekonomi i all privat driven verksamhet finansierad av kommunen.
2. uppdatera styrdokumenterna så att även granskning av ekonomiska förhållanden ingår samt att oannonserad uppföljning ska användas i ökad utsträckning,
3. ålägga privat driven verksamhet som finansieras med kommunala medel att informera sina brukare om alla granskningsresultat som rör verksamheten.
4. årligen utvärdera effekter privatiseringen av stadens verksamheter för möjligheten att upprätthålla en beställarkompetens samt effekter på brukarnas möjlighet att välja kommunal verksamhet inom sin stadsdel.”

Förvaltningens synpunkter

Motionen och förslagen har delvis en partipolitisk karaktär, varför förvaltningen endast gör några kommentarer.

Det är viktigt att noga följa upp all skattefinansierad verksamhet, både när det gäller kvalitet och ekonomi. Det är i grunden ingen skillnad mellan verksamhet som

- 1) staden utför med egen anställd personal
- 2) staden har lagt på entreprenad
- 3) via stadens pengsystem utförs av enskilda utförare



Oavsett vilken av dessa former som gäller för en verksamhet, så har staden det yttersta ansvaret. Det är staden som ställer kraven, det är staden som följer upp, det är staden som finansierar och det är staden som har det yttersta ansvaret inför medborgarna.

I debatten sker ofta en begreppsförvirring. Användningen av begrepp som ”privat” eller ”privatisering” borde egentligen begränsas till rent privat verksamhet, dvs privat finansierad verksamhet. Skattefinansierad verksamhet kan aldrig vara en rent privat angelägenhet. T ex är enskilt drivna förskolor som är finansierade via stadens pengsystem inga privata verksamheter. Samma sak gäller friskolor som i grundläggande avseenden egentligen inte är friare än andra skolor, eftersom de finansieras av skattemedel, måste följa gällande läroplan samt står under myndigheternas kontroll.

Ett annat begrepp som ofta används på ett förvirrande sätt är ”utförsäljning”. När staden t ex lägger driften av ett äldreboende på entreprenad så säljer inte staden något. Tvärtom är det entreprenören som enligt avtal säljer tjänster till staden.

Det här är viktigt, eftersom användningen av felaktiga begrepp kan leda till ett avståndstagande från verksamheter som man i grunden har lika stort ansvar för - inför medborgarna - som man har för verksamheter med egna anställda. Den bristande kontroll som nyligen har uppdragats av enskilt drivna förskolor i ytterstaden kan delvis bero på att man inte insett att staden i grunden har samma ansvar för dessa - inför medborgarna - som för förskolor med egna anställda.

När det gäller enskilt drivna förskolor i ytterstaden kan även det geografiska avståndet spela en roll. Det är möjligt (men inte säkert) att kontrollen skulle ha varit bättre om ansvaret i dessa fall legat på de lokala stadsdelsnämnderna som har omfattande lokal verksamhet och dagligen rör sig i området.

När det gäller motionens avslutande fyra förslag har förvaltningen inget direkt att invända mot de tre första, **förutsatt** att det gäller all skattefinansierad verksamhet, oavsett om den drivs med egna anställda, på entreprenad eller via pengsystem. Metoderna för t ex den ekonomiska kontrollen blir naturligtvis olika beroende på om det är verksamhet med egna anställda, på entreprenad eller via pengsystem.

När det gäller det sista förslaget kanske vi inte riktigt förstår meningen. Alla skattefinansierad verksamhet ska kontinuerligt utvärderas, det behöver inte begränsas till just en gång om året. I den kontinuerliga utvärderingen kommer naturligt in i



vilken form staden driver den utvärderade verksamheten och hur det påverkar kvalitén.

Det är viktigt att ha en ödmjuk inställning till vår förmåga att bedöma kvalitet i arbete med människor, vare sig det handlar om barn, gamla eller funktionshindrade. Det visar sig ofta att vi vid professionella utvärderingar av kvalitet har en tendens - vare sig det sker via inspektörer eller tillsynsmyndigheter - att övervärdera betydelsen av enkelt mätbara faktorer som lokaler, bemanning, formell kompetens, dokumentation etc.

När vi inför valfrihet visar det sig inte alltför sällan att medborgare/brukare inte i första hand väljer de verksamheter som man vid professionell utvärdering eller tillsyn bedömt ha högst kvalitet. De beror på att det viktigaste för medborgarna/brukarna inte är de enkelt mätbara faktorerna utan sådant som personalens bemötande och engagemang. Dessa faktorer är svåra att mäta och svårbedömda varför de regelmässigt underskattas vid professionell utvärdering och tillsyn. Den säkraste bedömningen av en verksamhets kvalitet får vi om vi kombinerar professionell utvärdering och tillsyn med valfrihet för medborgarna/brukarna.
